

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoE/18/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722204257
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6722204257.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šabla a sudkýň JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Renáty Deákovéj ako členiek senátu, vo veci oprávneného: B. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M. XX, XXX XX V., proti povinnej: L. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX, XXX XX V., o nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku oprávneného s maloletým B. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky - povinnej, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 19Em/6/2022 - 13 zo dňa 17. októbra 2022 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením súd prvej inštancie vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať (I. výrok); konanie zastavil (II. výrok) a vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania (III. výrok).

2. Z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dňa 10.10.2022 bol súdu prvej inštancie doručený návrh otca maloletého dieťaťa na výkon súdneho rozhodnutia - rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 17P/6/ 2021 - 57 zo dňa 25.03.2021, ktorým bol okrem iného upravený styk oprávneného (otca) s maloletým B. P., nar. XX.XX.XXXX z dôvodu nerešpektovania tohto súdneho rozhodnutia matkou maloletého (povinnou), ktorá s maloletým odišla do Rakúska dňa 27.09.2022 za bližšie v návrhu opísaných okolností.

3. S poukazom na ustanovenie § 373, § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. m. p.“), § 161 od. 1 a 2 a § 9 Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. s. p.“) a článok 7, článok 18 a článok 25 nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie) (ďalej aj „nariadenie“) bol súd prvej inštancie názoru, že nemá právomoc konať v tejto veci. Z obsahu odôvodnenia možno vyvodíť, že súd prvej inštancie bol zrejme názoru, že dieťa má obvyklý pobyt v Rakúsku s poukazom na odbornú literatúru a judikatúru, v zmysle ktorej za obvyklý pobyt nie je možné automaticky považovať trvalý pobyt alebo bydlisko maloletého, skutočnosť, kde má maloleté dieťa obvyklý pobyt, je potrebné určiť na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého prípadu, pričom obvyklým pobytom maloletého by malo byť miesto, ktoré zohľadňujúc jeho rodinné, školské a sociálne väzby zosobňuje centrum jeho každodenného života.

4. Súd prvej inštancie považoval návrh na výkon rozhodnutia podaný v Slovenskej republike za predčasný. Nakoľko dieťa sa nachádza na území iného (členského) štátu s poukazom na článku 1 a 8 Haagskeho dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí zo dňa 25. októbra 1980 zverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky ako oznámenie Ministerstva

zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z.z. (ďalej aj „dohovor“), mal súd prvej inštancie za to, že oprávnený má možnosť najprv sa obrátiť so žiadosťou na ústredný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa alebo na ústredný orgán iného zmluvného štátu o pomoc na zabezpečenie okamžitého návratu dieťaťa a až následne môže žiadať o nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia. Pre konanie o výkon rozhodnutia je podstatné miesto výkonu rozhodnutia, t.j. miesto, kde majú byť prijaté donucovacie opatrenia, ktorými sa výkon realizuje a ktoré sú obmedzené a vynútiteľné len na území štátu výkonu. Prípadné opatrenia nariadené v rámci konania o výkon rozhodnutia slovenským súdom by mali účinky len na území Slovenskej republiky a keďže povinná spolu s maloletým dieťaťom sa nachádza v Rakúsku, nemali by tieto opatrenia na území Rakúska žiaden efekt. Na základe uvedených skutočností podľa názoru súdu prvej inštancie súd Slovenskej republiky nie je oprávnený nariadiť opatrenia na výkon rozhodnutia, ktoré by sa realizovali na území cudzieho štátu a preto vyhlásil, že nemá právomoc konať a konanie zastavil. Okrem možnosti domáhať sa návratu maloletého z Rakúska na Slovensko súd prvej inštancie poukázal aj na možnosť oprávneného obrátiť sa s návrhom na výkon rozhodnutia na príslušný súd v Rakúsku po vydaní osvedčenia v súlade s nariadením, prípadnom splnení podmienok upravených v nariadení ohľadom uznávania a výkonu rozhodnutí o úprave styku, respektíve požiadať v Rakúsku o prijatie praktických opatrení v zmysle nariadenia.

5. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 52 C. m. p., nakoľko dôvody pre iné rozhodnutie o trovách konania nezistil.

6. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval podľa obsahu odvolania za nesprávne z dôvodov uvedených v § 62 ods. 1 C. m. p. a v § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. S poukazom na § 35 Zákona o rodine mal za to, že na vystaňovanie maloletého dieťaťa do cudziny ako podstatnú záležitosť maloletého dieťaťa bol potrebný aj jeho súhlas, preto je neprípustné aby jeden z rodičov sám rozhodol o vystaňovaní dieťaťa do cudziny bez súhlasu druhého rodiča. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nesprávne z dôvodu, že jeho maloletý syn je v Rakúsku len mesiac a pol a obvyklý pobyt by tam nadobudol až po 6 mesiacoch od presťahovania, teda až po 6 mesiacoch strácajú slovenské súdy právomoc rozhodovať o veciach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností. Preto bol názoru že súdy Slovenskej republiky môžu konať ohľadom jeho práv.

7. Oprávnený preto navrhol, aby súd konanie obnovil a matke maloletého nariadil návrat s maloletým do Slovenskej republiky z Rakúska a za nerešpektovanie súdneho rozhodnutia o úprave styku jej udelil pokutu, keďže so svojím maloletým synom nebol už štyrikrát. Podľa obsahu odvolania teda v rámci kompetencií, ktorými disponuje odvolací súd navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní oprávneného podľa § 34 C. s. p., po prejednaní veci v rozsahu odvolania podľa § 379 C. s. p., z dôvodov v ňom uvedených v zmysle § 380 ods. 2 C. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky pre jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 C. s. p. splnené neboli, dospel k názoru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. d) C. s. p. zrušiť z nasledovných dôvodov:

9. Od odchodu povinnej s maloletým do Rakúska podľa tvrdenia otca dňa 27.09.2022 do začatia konania o výkon rozhodnutia podaním návrhu na súd prvej inštancie dňa 10.10.2022 uplynuli len dva týždne, preto aj keby bolo pravdou, že v Rakúsku maloletý nastúpil do škôlky, vzhľadom na krátkosť času, ktorý uplynul od opustenia Slovenskej republiky možno dať oprávnenému za pravdu, že dieťa ešte nenadobudlo v Rakúsku obvyklý pobyt, za tak krátky čas sa Rakúsko nemohlo stať centrom jeho každodenného života zohľadňujúc nielen jeho školské, ale aj rodinné a sociálne väzby. Preto možno konštatovať, že maloletý mal v čase začatia konania ako rozhodujúceho momentu (článok 7 v spojení s článkom 17 písm. a) nariadenia) pre posúdenie kritérií právomoci uvedených v nariadení ešte stále na Slovensku. Preto podľa názoru odvolacieho súdu majú súdy Slovenskej republiky v zmysle článku 7 ods. 1 nariadenia právomoc v tejto veci v spojení s článkom 1 ods. 1 písm. b) a 2 písm. a) nariadenia, podľa ktorých toto nariadenie sa uplatňuje v týchto občianskych veciach: nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností a veci uvedené v odseku 1 písm. b) môžu zahŕňať najmä opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom.

10. Okrem toho kritérium uvedené v článku 7 ods. 1 nariadenia sa uplatňuje s výnimkou článkov 8 až 10. V zmysle článku 9 nariadenia v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa (o ktorom možno v tomto prípade hovoriť, keďže dieťa bolo premiestnené do Rakúska bez súhlasu otca) súdy Slovenskej republiky, v ktorej malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred jeho neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, si zachovávajú právomoc. Žiadna z výnimiek z tohto pravidla uvedených v článku 9 nariadenia zatiaľ nenastala, teda nie je známe a osvedčené, že dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v inom členskom štáte a zároveň každá osoba, inštitúcia alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo (teda aj oprávnený ako nositeľ opatrovníckeho práva v zmysle článku 2 ods. 2 bod 9) nariadenia, t.j. osoba taktiež oprávnená určiť miesto pobytu dieťaťa ako podstatnú záležitosť dieťaťa v zmysle § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov), by sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním alebo dieťa by sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, inštitúcia alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa zžilo s novým prostredím a zároveň je splnená najmenej jedna z podmienok uvedených v bodoch i) až v) článku 9 nariadenia.

11. Napokon nie je vylúčená ani možnosť založenia právomoci slovenských súdov podľa článku 10 nariadenia, nakoľko dieťa má k Slovenskej republike podstatnú väzbu, pretože jeho otec (oprávnený) má obvyklý pobyt na území SR, dieťa malo predtým v SR obvyklý pobyt a je jeho štátnym príslušníkom, účastníci konania o výkon rozhodnutia vrátane povinnej môžu výslovne prijať právomoc počas konania po informovaní o práve neprijať právomoc a ak je výkon právomoci v najlepšom záujme dieťaťa. Napokon osoby, ktoré sa stanú účastníkmi konania po jeho začatí, môžu vyjadriť svoj súhlas po začatí konania. Pokiaľ neuplatnia námietku, považuje sa ich súhlas za udelený. Právomoc založená na súhlase účastníkov konania je potom výlučná.

12. Vzhľadom na uvedené je odvolací súd názoru, že v prospech právomoci slovenských súdov na konanie o výkon slovenského súdneho rozhodnutia o úprave styku svedčí v súčasnosti minimálne kritérium uvedené v článku 7 ods. 1 a v článku 9 nariadenia. Súd prvej inštancie preto nepostupoval správne, ak za daných okolností prípadu vyhlásil, že nemá právomoc v tejto veci a konanie zastavil.

13. Súdu prvej inštancie však možno dať za pravdu v tom, že bez zabezpečenia návratu maloletého dieťaťa na Slovensko budú prípadné donucovacie opatrenia ním nariadené vykonateľné len na území Slovenskej republiky. Preto správne inštruoval oprávneného v tom smere, aby v zmysle dohovoru na príslušný ústredný orgán Rakúska (odvolací súd dopĺňa, že v zmysle článku 22 nariadenia v spojení s článkom 96 nariadenia aj priamo na príslušný rakúsky súd) podal žiadosť, resp. návrh na navrátenie maloletého dieťaťa neoprávnene premiestneného späť na územie Slovenskej republiky (t.j. v ponímaní rakúskych orgánov sa jedná o žiadosť, resp. návrh na návrat neoprávnene premiestneného maloletého dieťaťa do cudziny (Slovenskej republiky)). Slovenské súdy sa takýmto návrhom zaoberať v zmysle dohovoru aj vnútroštátnej právnej úpravy (C. m. p.) nemôžu, rozhodujú prípady návratu neoprávneného premiestneného alebo zadržaného mal. dieťaťa zo Slovenska do cudziny. Vyššie uvedené však nič nemení na závere o právomoci slovenského súdu na konanie o výkon jeho rozhodnutia. Pre posúdenie právomoci sú rozhodujúce len kritériá uvedené v nariadení.

14. Nakoľko I. výrok napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie o vyhlásení nedostatku právomoci nie je rozhodnutím vo veci samej, ale procesným a dôvody pre jeho vydanie neexistovali, odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. d) C. s. p. tento výrok a od neho závislé výroky II. o zastavení konania a III. o náhrade trov konania zrušil a vec mu v zmysle § 391 ods. 1 C. s. p. vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. V zmysle § 391 ods. 3 C. s. p. odvolací súd uvádza, že bude úlohou súdu prvej inštancie za splnenia ďalších procesných podmienok vo veci konať.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Účastníci konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).